

RIIGIKOHUS

Avaldatud veebilehel *Riigikohus* (<https://www.riigikohus.ee>)

Avaleht > Riigikohus: omavalitsuse ametiasutuses töötava valla- või linnavolikogu liikme volituste lõpetamine pole vajalik, kuna volitused saab ka ajutiselt peatada

Riigikohus: omavalitsuse ametiasutuses töötava valla- või linnavolikogu liikme volituste lõpetamine pole vajalik, kuna volitused saab ka ajutiselt peatada

17. aprill 2020

Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegium tunnistas kehtetuks kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse sätte, mis näeb ette kohaliku omavalitsuse volikogu liikme volituste lõppemise, kui ta töötab sama omavalitsuse ametiasutuses töölepingu alusel. Sätte eesmärki vältida huvide konflikti on võimalik saavutada ka volikogu liikme volituste ajutise peatamisega. Nii piiratakse inimese õigust täita volikogu liikme kohustusi vähem kui volituste lõpetamisel.

Riigikohtule esitatud taotluses palus õiguskantsler tunnistada kehtetuks kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse normi, mis näeb ette kohaliku omavalitsuse volikogu liikme volituste ennetähtaegse lõppemise, kui ta töötab sama omavalitsuse ametiasutuses töölepingu alusel.

Riigikohus rahuldab õiguskantsleri taotluse. Kohus leidis, et vaidlustatud säte riivab passiivset valimisõigust, mis kaitseb õigust valituks osutamisel omada volikogu liikme mandaati. Samuti riivab säte põhiõigust vabalt valida tegevusala, elukutset ja töökohta. See põhiõigus hõlmab ka õigust jätkata juba tekkinud töö- või teenistussuhet. Ametiasutuses töölepingu alusel töötaval inimesel on küll õigus volikogu valimistel kandideerida, kuid valituks osutamisel peab ta valima volikogu liikme mandaadi või ametiasutuses töötamise vahel.

Kolleegiumi hinnangul on vaidlusalusest normist tulenev ametite ühitamise keeld sobiv vahend huvide konflikti vältimiseks. Kuigi ametiasutuse töötaja ei teosta avalikku võimu, võib volikogu liikme volituste ja töökoha huvide vahel tekkida volikogu toimimist kahjustav huvide konflikt. Näiteks võib samaaegne töö valla- või linnavalitsuse alluvuses takistada volikogu liikmel valitsuse ja teiste valla- või linnaasutuste kontrollimist ning mõjutada tema otsuste langetamist volikogus. Samuti võib volikogu liikmel tekkida soov langetada volikogus otsustusi mitte avalikest, vaid enda isiklikest huvidest lähtudes (näiteks säilitada oma teenistuskoht ametiasutuses), mis loob korruptsiooniohu.

Riigikohus asus küll seisukohale, et vaidlusalune ametite ühitamise keeld aitab huvide konflikti vältimisele kaasa, kuid see pole vajalik, sest seda eesmärki on võimalik sama tulemuslikult saavutada ka volikogu liikme volituste ajutise peatamisega. Nii riivatakse isiku passiivset valimisõigust vähem intensiivselt.

Volituste peatamisel vabaneb volikogu liige ajutiselt volikogu liikme ülesannete täitmisest, kuid pärast peatamise aluse äralangemist volitused taastuvad. Kui volikogu liikme volitused ametiasutuses töötamise ajaks peatatakse, ei saa ta küll täita volikogu liikme volitusi, kuid passiivset valimisõigust riivaks see siiski vähem – isik ei peaks pärast valimisi kolme päeva jooksul otsustama, kas loobuda mandaadist või

töösuhtest. Samuti võib ta valimisperioodi kestel volitused ajutiselt peatada, et töötada omavalitsuse ametiasutuses.

Võimalus peatada volikogu liikme volitused ametiasutuses töötamise ajaks ei ohustaks volikogu töö stabiilsust suuremal määral kui kehtivad reeglid. Juba praegu on võimalik volikogu liikmel peatada volitused avalduse alusel, näitamata ära peatamise põhjust.

Riigikohus lükkas otsuse jõustumise kuue kuu võrra edasi, andmaks seadusandjale aega põhiseadusega kooskõlas olevate sätete kehtestamiseks. Kolleegium juhib seadusandja tähelepanu, et uute reeglite kehtestamisel tuleb arvestada kohaliku omavalitsuse töötajate võrdse kohtlemise põhimõtet.

OTSUS [1]

Susann Kivi

Riigikohtu pressiesindaja

+372 5333 9846

susann [dot] kivi @ riigikohus [dot] ee

Image not found

file:///data/www/www.riigikohus.ee/sites/default/files/elfinder/RK%20100_allkirja%20n%C3%A4idis.jpg

Allikas URL: <https://www.riigikohus.ee/et/uudiste-arhiiv/riigikohus-omavalitsuse-ametiasutuses-tootava-valla-voi-linnavolikogu-liikme>

Lingid

[1] <https://www.riigikohus.ee/et/lahendid/?asjaNr=5-19-45/9>